

Περιεχόμενο

Αντικείμενο των επιμορφωτικών συναντήσεων αποτελεί η παρουσίαση και η επεξεργασία θεμάτων της εκπαίδευσης ενηλίκων ώστε οι επιμορφούμενοι/ες να είναι σε θέση να σχεδιάζουν, να οργανώνουν και να αξιολογούν σχέδια μαθήματος εκπαίδευσης ενηλίκων, καθώς και να διδάσκουν με αυτά, χρησιμοποιώντας ενεργητικές μεθόδους και τεχνικές διδασκαλίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Στο πλαίσιο αυτό, οι επιμορφωτικές συναντήσεις αναπτύσσονται γύρω από τρεις βασικούς θεματικούς άξονες:

- α) την εννοιολογική και θεωρητική θεμελίωση της ενήλικης μάθησης,
- β) την παρουσίαση καλών πρακτικών διδασκαλίας της εκπαίδευσης ενηλίκων που μπορούν να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και
- γ) τη διάσταση του φύλου, της φυλής και τη τάξης, ως τρόπων διαφορικής προσέγγισης και ανάλυσης της ενήλικης μάθησης.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο των επιμορφωτικών συναντήσεων επιδιώκεται να οριοθετηθεί από επιστημονική και πραγματολογική άποψη το πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων, να παρουσιαστούν οι κυριότερες θεωρητικές προσεγγίσεις του φαινομένου της ενήλικης μάθησης και να αναλυθούν τα ζητήματα των εκπαιδευτικών τεχνικών και της δυναμικής της εκπαιδευόμενης ομάδας. Προσδοκώμενο αποτέλεσμα είναι οι επιμορφούμενοι /ές που θα ολοκληρώνουν την επιμόρφωση όχι μόνο να έχουν γνώση των θεωρητικών ζητημάτων που αφορούν στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, αλλά και να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν τεχνικές εκπαίδευσης που εφαρμόζονται στην Εκπαίδευση Ενηλίκων στο πλαίσιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι στόχοι της επιμόρφωσης είναι οι εξής:

Οι επιμορφούμενοι/ες να είναι σε θέση να

- A) εμπλουτίσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες σε θέματα εκπαίδευσης ενηλίκων και διδακτικής μεθοδολογίας,
- B) ενισχύσουν τον κριτικό στοχασμό και την αυτοαξιολόγηση των διδακτικών επιλογών σε γνωστικά αντικείμενα διαφορετικών επιστημονικών πεδίων,
- Γ) αναπτύξουν την ικανότητα να επιλέγουν ενσυνείδητα και τεκμηριωμένα και να εφαρμόζουν έμπρακτα τις κατάλληλες για τη διδασκαλία μεθόδους και τεχνικές.

Στο πλαίσιο αυτό, το εκπαιδευτικό υλικό διαρθρώθηκε στις εξής θεματικές ενότητες:

Πρώτη Θεματική Ενότητα: Βασικά Θέματα στην Εκπαίδευση Ενηλίκων.

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι η αναζήτηση του περιεχομένου του σχετικά νέου επιστημονικού πεδίου της Εκπαίδευσης Ενηλίκων και η ανίχνευση των ιδιαιτεροτήτων του, οι οποίες το διακρίνουν από συγγενή

πεδία. Αυτή η οριοθέτηση και η διαφοροποίηση θα προφυλάξει από τη σύγχυση που συνήθως επικρατεί σχετικά με το περιεχόμενο της Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Επιπρόσθετα, μέσα από την παρουσίαση της Εκπαίδευσης Ενηλίκων στην Ελλάδα και της σύγκρισής της με τις τάσεις και εξελίξεις που επικρατούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο, θα επιχειρηθεί μια κριτική αποτίμηση των εξελίξεων του φαινομένου. Τέλος, θα εκτεθούν οι βασικές αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων με απώτερο στόχο την ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών γνωρισμάτων των ενηλίκων εκπαιδευομένων και συγκεκριμένα των ιδιαιτεροτήτων και των προβλημάτων, τα οποία καλείται να αντιμετωπίσει ένας διδάσκων / διδάσκουσα στην ενήλικη μάθηση.

Λέξεις κλειδιά: εκπαίδευση ενηλίκων, τυπική εκπαίδευση ενηλίκων, δια βίου μάθηση, άτυπη εκπαίδευση ενηλίκων, μη τυπική εκπαίδευση ενηλίκων, βασικές αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων, εμπειρική μάθηση, κριτικός στοχασμός

Δεύτερη Θεματική Ενότητα: Η έννοια της ενηλικιότητας, τα χαρακτηριστικά ενηλίκων εκπαιδευομένων και οι προϋποθέσεις της ενήλικης μάθησης. Ο ρόλος του εκπαιδευτή/τριας ενηλίκων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

Σκοπός της διδακτικής ενότητας αποτελεί η παρουσίαση της έννοιας της ενηλικιότητας ως κοινωνικής κατασκευής και ο προσδιορισμός αυτού κριτηρίου μέσα από τη σκέψη των Jarvis, Knowles και Rogers. Ακολουθεί ο προσδιορισμός των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των ενηλίκων εκπαιδευομένων και των προϋποθέσεων που είναι αναγκαίες να επικρατούν κατά τη μαθησιακή διαδικασία. Η θεματική ενότητα ολοκληρώνεται με την περιγραφή του ρόλου του/της εκπαιδευτή/τριας ενηλίκων στο πλαίσιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με απώτερο στόχο την κατανόηση της εμπειρικής μάθησης και τον ορισμό της διδασκαλίας ως μαθησιακής διεργασίας με βάση τις συνθήκες μάθησης των ενηλίκων και με τις διδακτικές προσεγγίσεις που εξυπηρετούν τα χαρακτηριστικά της ομάδας στόχου.

Λέξεις κλειδιά: ενήλικος, ενηλικιότητα, εμπόδια στη μάθησης, αυτοκαθορισμός, εμπειρία, προσδοκία, προϋποθέσεις αποτελεσματικής μάθησης, ενεργητικές μέθοδοι διδασκαλίας, ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/τριας ενηλίκων

Τρίτη Θεματική Ενότητα: Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις της μάθησης ενηλίκων.

Σκοπός της διδακτικής ενότητας είναι η εισαγωγή στο έργο τριών κορυφαίων θεωρητικών της Εκπαίδευσης Ενηλίκων, οι οποίοι συνέβαλαν καταλυτικά

στην ολιστική κατανόηση του φαινομένου της μάθησης (Illeris) και στην ανάπτυξη διεργασιών μέσα από τις οποίες μετασχηματίζονται, με αξιοποίηση του κριτικού στοχασμού, οι στερεοτυπικές και δυσλειτουργικές αντιλήψεις των εκπαιδευομένων (Freire, Mezirow). Η διδακτική ενότητα συνεχίζεται με τη συνοπτική παρουσίαση του έργου τριών ακόμα στοχαστών (Brookfield, Kolb, Goleman) οι οποίοι έχουν συμβάλει σημαντικά στο πεδίο της Εκπαίδευσης Ενηλίκων και την ιδιαίτερη αναφορά στις σπουδές φύλου ως προς την εκπαίδευση ενηλίκων. Τέλος, παρουσιάζεται παράδειγμα κριτικής ανάλυσης κειμένου για την ανάπτυξη του κριτικού διαλόγου στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Λέξεις κλειδιά: τραπεζική εκπαίδευση, πολιτική χειραφέτηση, παραγωγικές λέξεις, στοχαστική μάθηση, στάδια μετασχηματισμού, κριτικός στοχασμός, νοητικές συνήθειες, κριτική της ιδεολογίας, δυσαρμονία

Τέταρτη Θεματική Ενότητα: Εκπαίδευση Ενηλίκων και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

Σκοπός της διδακτικής ενότητας αποτελεί η παρουσίαση κοινών σημείων της Εκπαίδευσης Ενηλίκων και της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Αφού παρουσιαστεί η έννοια της ενηλικιότητας των φοιτητών/τριών της τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, περιγράφεται η σημασία της χρήσης ενεργητικών μεθόδων διδασκαλίας της ενήλικης μάθησης για την ανάπτυξη του κριτικού στοχασμού μέσα από την αντιπαραβολή τους με τη χρήση μεθόδων μετωπικής διδασκαλίας. Η διδακτική ενότητα ολοκληρώνεται με την παρουσίαση της διδακτικής μεθόδου «Μετασχηματίζουσα Μάθηση μέσα από την Αισθητική Εμπειρία» με την τεχνική Perkins, όπως αξιοποιήθηκε στην Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση.

Λέξεις κλειδιά: ρευστή ενηλικιότητα, κριτική και δημιουργική μάθηση, Μετασχηματίζουσα Μάθηση μέσα από την Εικαστική Εμπειρία, κριτικό ερώτημα, ερωτήσεις παρατηρήσεις, δημιουργικές ερωτήσεις, Τεχνική Perkins

Πέμπτη Θεματική Ενότητα: Μέθοδοι και Τεχνικές Διδασκαλίας στην Εκπαίδευση Ενηλίκων.

Σκοπός της θεματικής ενότητας αποτελεί μέσα από την συγκριτική παρουσίαση δασκαλοκεντρικών και μαθητοκεντρικών μεθόδων διδασκαλίας να περιγραφούν οι παράγοντες που επιδρούν στην επιλογή των κατάλληλων μεθόδων διδασκαλίας στην ενήλικη μάθηση. Ακολουθεί η συνοπτική παρουσίαση των ενεργητικών μεθόδων διδασκαλίας (π.χ. Διερευνητική – Ανακαλυπτική, Διαθεματική – Διεπιστημονική , STEM, Ομαδοσυνεργατική, Βιωματική, Διδασκαλία με βάση την επίλυση προβλήματος, Μέθοδος project, Διδασκαλία με βάση τις πολλαπλές νοημοσύνες,

Διαφοροποιημένη διδασκαλία, Ιστοεξερεύνηση, Ανεστραμμένη τάξη) και τεχνικών (όπως καταγισμός ιδεών, μέθοδος project, προσομοίωση, αντιγνώμεις, εννοιολογική χαρτογράφηση, παιχνίδι ρόλων, τα 6 καπέλα σκέψης του DeBono, Επιτόπια επίσκεψη-Άμεση εμπειρία, Έντεχνος συλλογισμός (Artful thinking),Αφήγηση και Ψηφιακή αφήγηση, Παιχνιδοποίηση (Gamefication), Τεχνικές μεταγνώσης και αυτορρύθμισης). Αφού τονίζεται η σημασία της χρήσης εναλλακτικών πρακτικών διδασκαλίας ανάλογα με τους διδακτικούς στόχους και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα η θεματική ενότητα ολοκληρώνεται μέσα από την παρουσίαση μιας καλής πρακτικής, της τεχνικής των αμφιλεγόμενων θεμάτων.

Λέξεις κλειδιά: εμπλουτισμένη εισήγηση, παιχνίδι ρόλων, δραματοποίηση, προσομοίωση και ηθικό δίλλημα, Ερωταποκρίσεις, Καταγισμός ιδεών, Συζήτηση, Εργασία σε ομάδες, Χαρτογράφηση εννοιών, Χιονοστιβάδα, Μελέτη περίπτωσης, Αντιπαράθεση απόψεων, τεχνική των αμφιλεγόμενων θεμάτων

Έκτη Θεματική Ενότητα: Εκπαίδευση Ενηλίκων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και Συμπερίληψη

Σκοπός της θεματικής ενότητας είναι η παρουσίαση της εκπαίδευσης ενηλίκων μέσα από την οπτική του φύλου. Αφού παρουσιάζονται οι έμφυλες διαστάσεις της επιστήμης κυρίως μέσα από το παράδειγμα της επιστήμης της ιστορίας και των θετικών επιστημών, αναλύονται οι πολιτικές για την ισότητα των φύλων στην εκπαίδευση. Ακολουθεί η παρουσίαση έμφυλων δραστηριοτήτων στην εκπαίδευση και η ενότητα ολοκληρώνεται με το συμπεριληπτικό χαρακτήρα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσα από την περίπτωση των κρατούμενων φοιτητών/τριών.

Λέξεις κλειδιά: φύλο, γλωσσικός σεξισμός, η νέα ιστορία, gender mainstreaming, έμφυλες διακρίσεις, κρατούμενοι φοιτητές/τριες, ταυτότητα φύλου, επιτέλεση, σπουδές φύλου,

